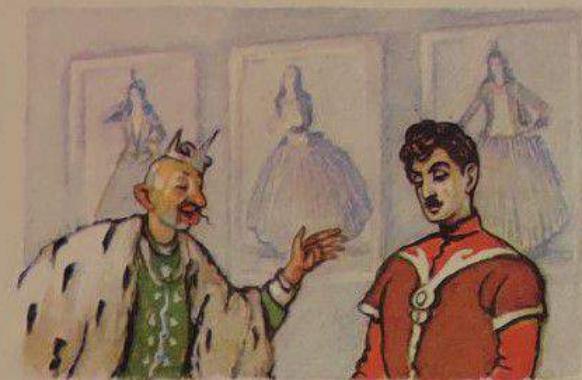

ГОЛУБИЙ
КИЛИМ

ГОЛУБИЙ КИЛИМ

ГРУЗИНСЬКА НАРОДНА КАЗКА

Малюнки
Вадима Меллера

ВИДАВНИЦТВО ЦК ЛКСМУ „МОЛОДЬ“
Київ 1954

Редактор Н. Тищенко
Художній редактор А. Широков
Технічний редактор Г. Яценко
Коректор О. Лазебна

Голубий ковер
(на українському языку)

БФ 01058. Помісено до друку 1931 1954 р. Папер 54 х 84^{1/2},
— 125 листр. кр., 2/6 друк. крк. Обла-ніз. арк. 2/11,
Зв. 1051. Герб 100000. Ціна 1 крб. 50 коп.
Друго-хромолітографія „Альбус“ Головинському. Міністерства
культурної праці УРСР. Львів. Земена, 20.

Жив цар. І був у нього єдиний син.

Ось виріс царевич, дорослим юнаком став. Дивиться на нього цар, милюється та й думає:

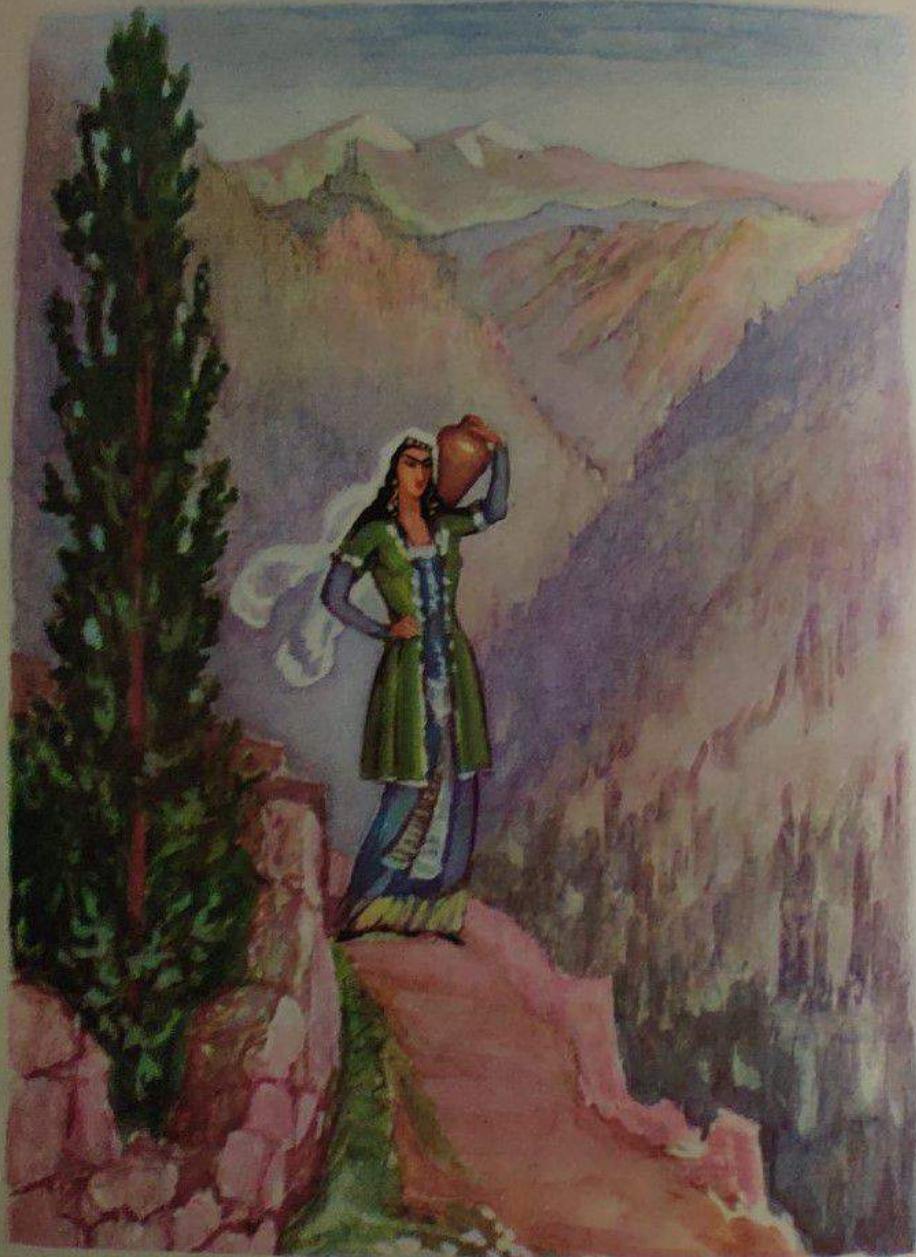
„Старію я. Треба б мені царство синові передати. Добре, коли б у нього маленький наслідник ріс. Тоді міг би я вмерти спокійно“.

Ось підкликає він одного разу царевича до себе та каже:

— Чи не час тобі, синку, наречену собі підшукати? Пора і свою сім'ю завести. — І повів його цар до великого залу. Всі стіни його портретами були позавішувані — і на всіх портретах дівчата понамальовувані, одна однії вродливіші, одна одної привабливіші.

— Ось, синку, — каже цар, — обирай собі за дружину першу-ліпшу. Котра до вподоби, до тієї й посватаємося.

Обійшов царевич увесь зал, всі портрети розглядів та каже батькові:

— Ні, батечку, не можу собі до серця жодної обрати.
Всі вони красуні, що й казать. А до жодної з них у мене
душа не лежить. Дозволь мені краще самому все наше
царство обійти. Може, я й стріну свою суджену.

Цар погодився, і рушив царевич у путь.

Ходить він по рідній землі, ходить по горах, по вино-
градниках, у старовинні міста заходить, на села заглядає.
Багато дівчат у його рідній країні, багато красунь — і розум-
них, і добрих, та не лежить до них серце царського сина.

Та ось якось у горах, край бідного селища, зустрів
він дівчину — струнку, мов кипарис, з кучерями, наче корич-
невий шовк.

Побачив царевич дівчину й зрозумів, що тільки її одну кохатиме все життя.

Зайшов він до неї в саклю та й сів поруч.

— Виходь за мене заміж, красуне, — просить.

— Хто ти? — дівчина питає.

— Я — царевич.

— А що ти вмієш робити? Яке ремесло знаєш?

Здивувався юнак:

— Ремесла я не знаю. Я ж кажу тобі, що я — царевич.

Засміялася дівчина:

— Бути царевичем — це ще не діло. Сьогодні ти царевич, а завтра ні, — чим тоді будем сім'ю годувати? Піді навчись якого-небудь ремесла. Навчишся — тоді піду за тебе, а ні — більше не показуйся.

Схилив голову царевич, вийшов із саклі зажурений. Якого ремесла навчитися — не знає.

Повернувшись він до палацу, розповів батькові про своє лихо. Посміхнувся цар.

— Не журися, синку, це річ поправна.

І наказав він скликати до себе в палац майстрів-ремісників з усього царства. Поприходили на царський заклик ковалі й пічники, бондарі й ткачі та теслярі. Стоять у золотому залі, чекають царя, — між собою перешіпуються, не знають, чого цар закликав.

І ось виходить з покоїв цар, з ним царевич. Уклонилися ім ремісники.

— Здрастуйте, майстри, — каже цар. — Зібрах я вас сюди ось для якої справи. Хоче мій син царевич навчитися якого-небудь ремесла. Хто з вас може його в науку взяти?

Зашепотіли майстри, головами захитали. Нелегке це завдання — царського сина простого ремесла навчати.

— Ну, що ж, ніхто не зважується? — питає цар. І під-

кликає він до себе майстра-слюсаря, котрий у палаці всі замки ставив.

— Я знаю, з тебе добрий майстер. Берешся навчити царевича слюсарної справи?

Розгубився слюсар.

— Чому б не навчити, ваша величність? — відповідає. — Та не знаю, чи догоджу.

— А який час потрібний, щоб добрим слюсарем стати? — питає царевич.

Подумав слюсар:

— Та років зо три треба.

— Ну, це мені не підходить, — каже юнак. — Стільки часу моя наречена чекати не стане.

Підклікає цар бондаря та й питає:

— Який час потрібний, щоб царевича твого ремесла навчити?

Уклонився бондар цареві:

— Два роки, ваша величність.

— Ні, і це занадто довго, — каже царевич.

Майстра за майстром — усіх цар перепитав. Нарешті, дійшов до останнього.

Це був старий ткач — рідкісний митець. Ткав він килими такої краси, що любуватися на них з інших країн приїжджали.

— Ну, а ти, старий, невже не допоможеш? — питає цар.

Подумав старий ткач, потер чоло:

— Добре, ваша величність. Я навчу царевича моого ремесла.

— А за який час? — питає царевич.

— За три дні, — каже старий.

— Ось на це я погоджуєсь, — зрадів царевич. — Три дні — строк незначний!

Пішов царський син слідом за старим ткачем і пробув

у нього три дні. А коли повернувся до палацу — вмів він ткати такі килими, що були вони не пірші, ніж роботи його вчителя. Виткав царевич чудового килима й повіз показувати його своїй нареченні.

Приїжджає він у селище, входить до саклі, килим перед очима красуні розстеляє.

— Ось подивись, чого я навчився. Підеш тепер за мене заміж?

— Тепер піду, — каже дівчина.

Привіз її царевич до палацу. Дуже дівчина цареві і цариці сподобалася. Благословили вони сина, справили щасливе весілля, та й зажив царевич з дружиною у згоді та злагоді.

Кілька років минуло. Помер старий цар, і став царевич царем.

Якось і каже він дружині:

— Хочу я обійти свою землю, щоб розвідати та дізнастись, що піддані про мене говорять, чи не затіває хто зради. Але зроблю я це потай, щоб ніхто не знав.

Убрався він у жебрацьке лахміття, взяв торбину й палицю та й вирушив бродить по країні. А державою керувати дружині доручив.

Довго ходив цар по містах і селах. Час йому незабаром і додому поверталися.

Та якось увечері заблудив він у горах і потрапив у дику ущелину. Називалася вона Змійною, й недобра ширилася про неї слава. Збився цар з дороги та й потрапив до рук розбійників.

Потягли його розбійники до своєї печери.

А цар кричить:

— Не займайте мене! Не смійте! Я — цар.

А розбійники сміються:

— Ото ще вигадав! Стане наш цар у такому лахмітті по горах вештатися!

— Коли ти цар, то давай викуп, — кричать одні.

— Уб'ємо його. Що з нього взяти? — кажуть інші.

А цар і відповідає:

— Грошей у мене при собі нема, але вбивати мене

вам все-таки невигідно. Я можу виткати такий килим, якого ще ніхто в державі не бачив. Продасте його — багато грошей матимете.

Задумалися розбійники:

— А довго ти тканиш?

— Ні, недовго. За три дні всю роботу закінчу.

— Гаразд, — кажуть розбійники, — три дні поочекати можна. Берись мерщій до роботи.

Замкнули вони царя в підземелля, дали йому вовни та шовку.

Заходився цар килим ткати.

Ще й третя доба не спливла, як килим готовий був.

Вийшов він увесь голубий, золотими квітами затканий. По всіх чотирьох краях дивовижні візерунки вимережані, між казковими квітами незнані бджоли крила порозгортали.

Поглянули розбійники на килим — так і обімліли.

— Еге ж, така робота дорого коштує. Повеземо килим до міста продавати.

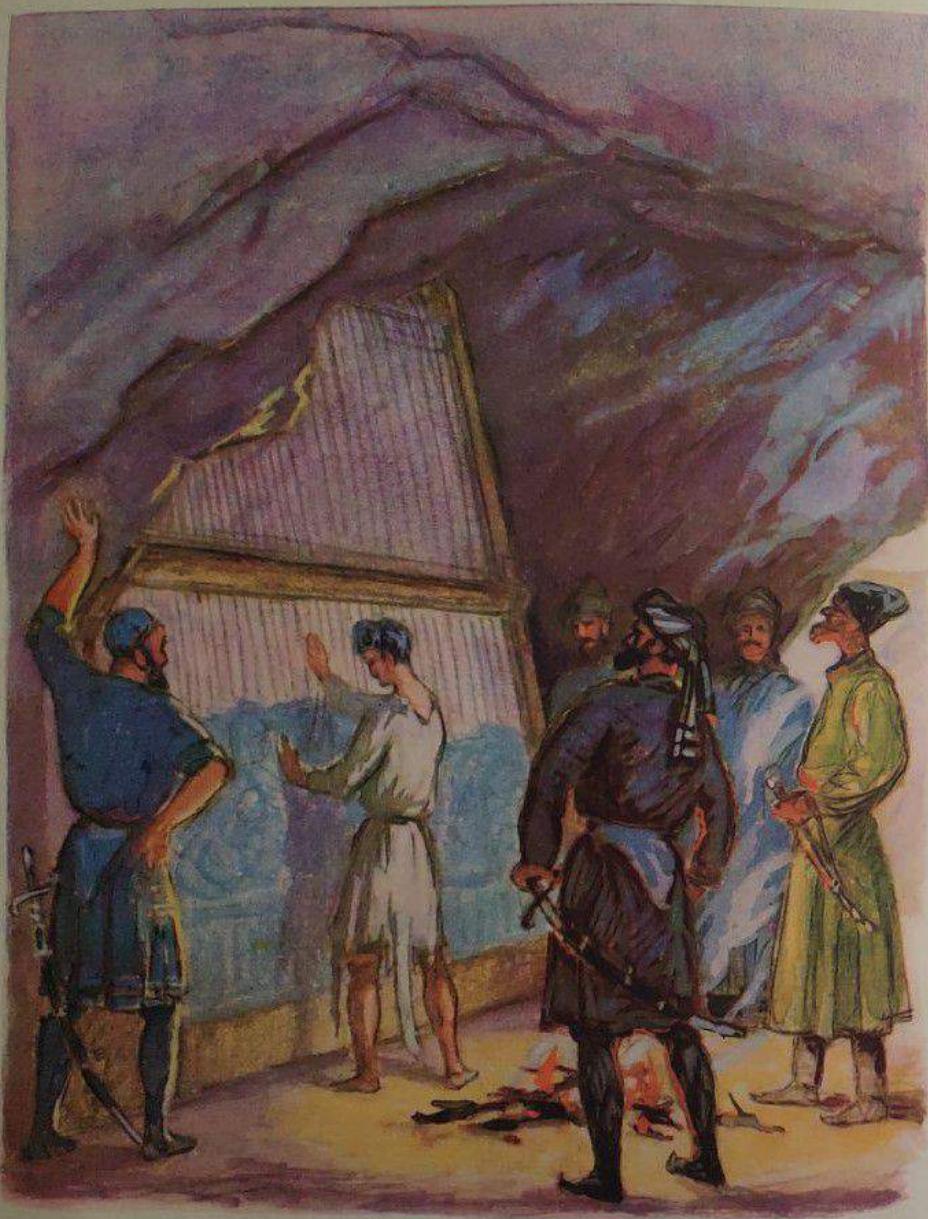
Узяли вони килим та й поїхали до міста. Цілий день по базарах та по купцях ходили, чудесний килим купити пропонували. Тільки ж покупців не знайшли. Дивуються всі з майстерною роботи, оцінюють килим у тисячі карбованців, а купити — ні в кого грошей невистачає.

Так і повернулися розбійники увечері в гори. Люті повернулися та й заходять до царя в підземелля.

— Ніхто твого килима купити не може. Грошей навіть у купців невистачає. Ні до чого твій килим. Завтра стратимо тебе.

А цар і каже:

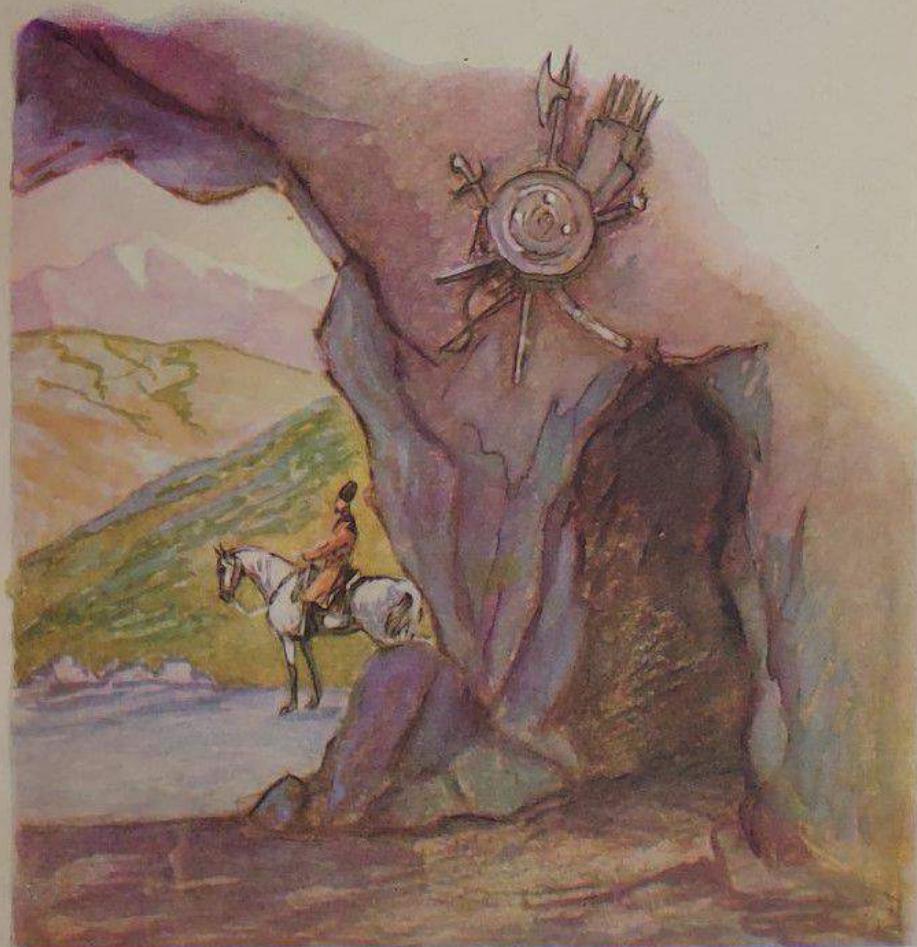
— Почекайте ще трошки. Ідьте завтра просто до палацу й просіть, щоб вас до царевої дружини допустили. Вона-бо вже купить мій килим.

Подумали розбійники, порадилися та і погодились.
Вранці поїхало двоє з них до царського палацу.

Приїжджають, просять їх допустити до цариці, а при-
дворні не допускають.

— Ніколи цариці, не до вас їй.
Розгорнули тоді килим розбійники.

— Подивіться, що ми їй продавати привезли.

Ахнули придворні, в очах у них зарябіло.

— Ну, заради такого дива доведеться про вас доповісти.

І пропустили розбійників до цариці. А цариця зажурена сидить, цілими днями плаче. Сумує вона, турбується про чоловіка. Давно всі строки спливли, а царя нема та й нема.

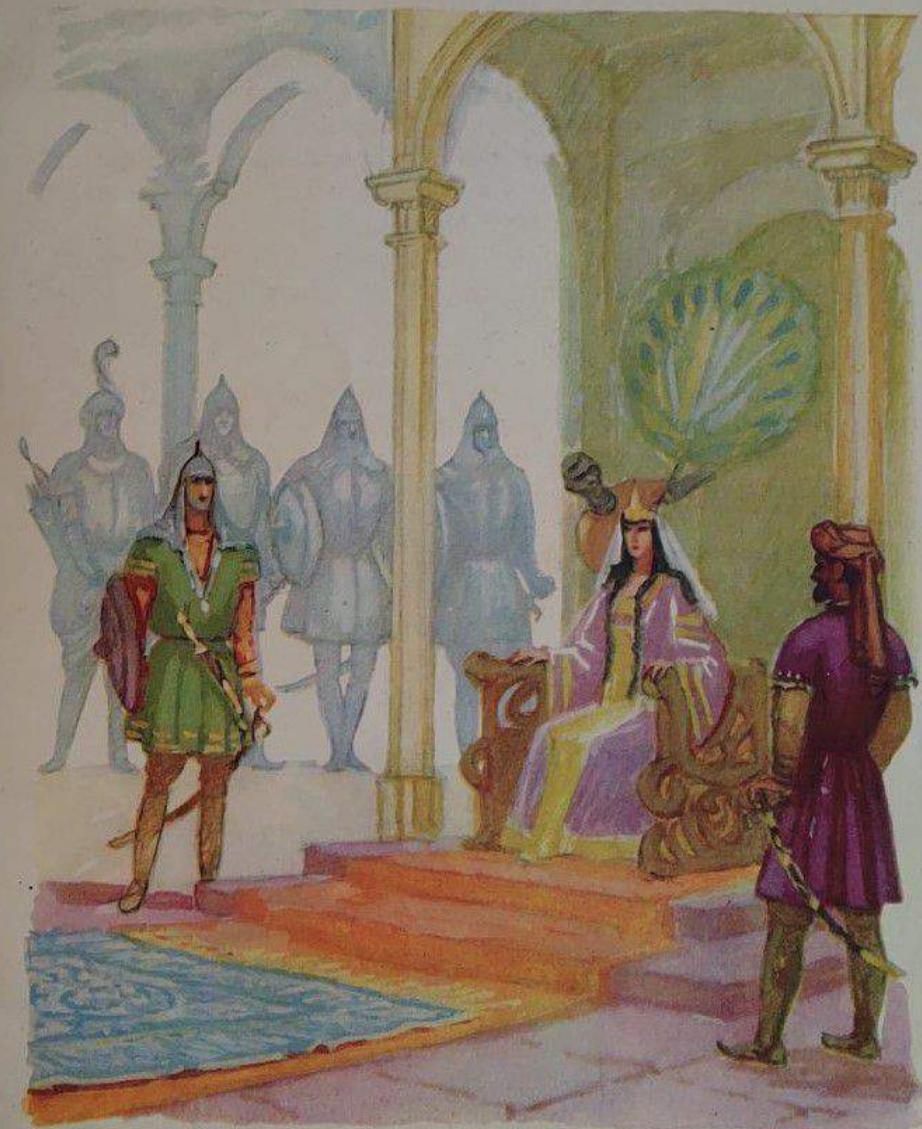
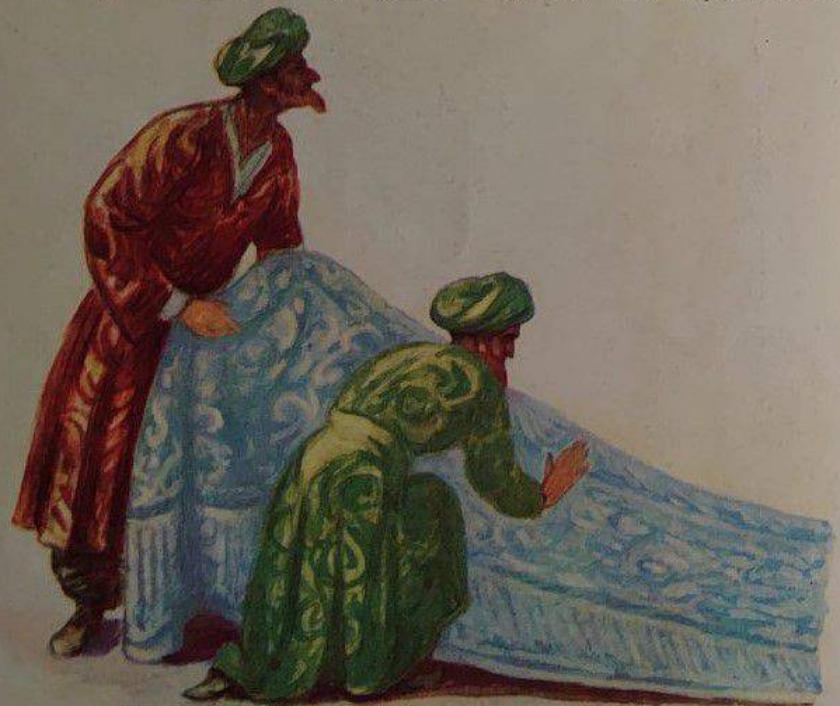
Увійшли розбійники, вклонилися.

— Подивись, царице, який килим у нас. Може купиш?

Глянула цариця на килим — і обмерла. Це не узори дивовижні, це літери химерні по краях килима виткані, а з літер напис виходить.

„Я в полоні у розбійників у Зміїній ущелині. Присилай допомогу, а як ні — мене стратять“.

І знаку не подала розумна цариця, що прочитала

напис. Заплатила розбійникам, не торгуючись, скільки за килим зажадали. А тільки-но вони з кімнати вийшли, цариця усіх своїх найголовніших полководців до себе закликала й наказала негайно в гори вирушати, царя визволяти.

Сидять увечері розбійники в своїй печері, ділять одержані гроші. Аж раптом — галас за дверима, вигуки, тупіт: цілий загін військовий на ущелину наступає.

Вдерлися полководці в печеру, стали стіни обмачувати, підземний хід шукати. Спустилися в підземелля — і вийшов звідти цар: блідий, обіданий, у лахмітті.

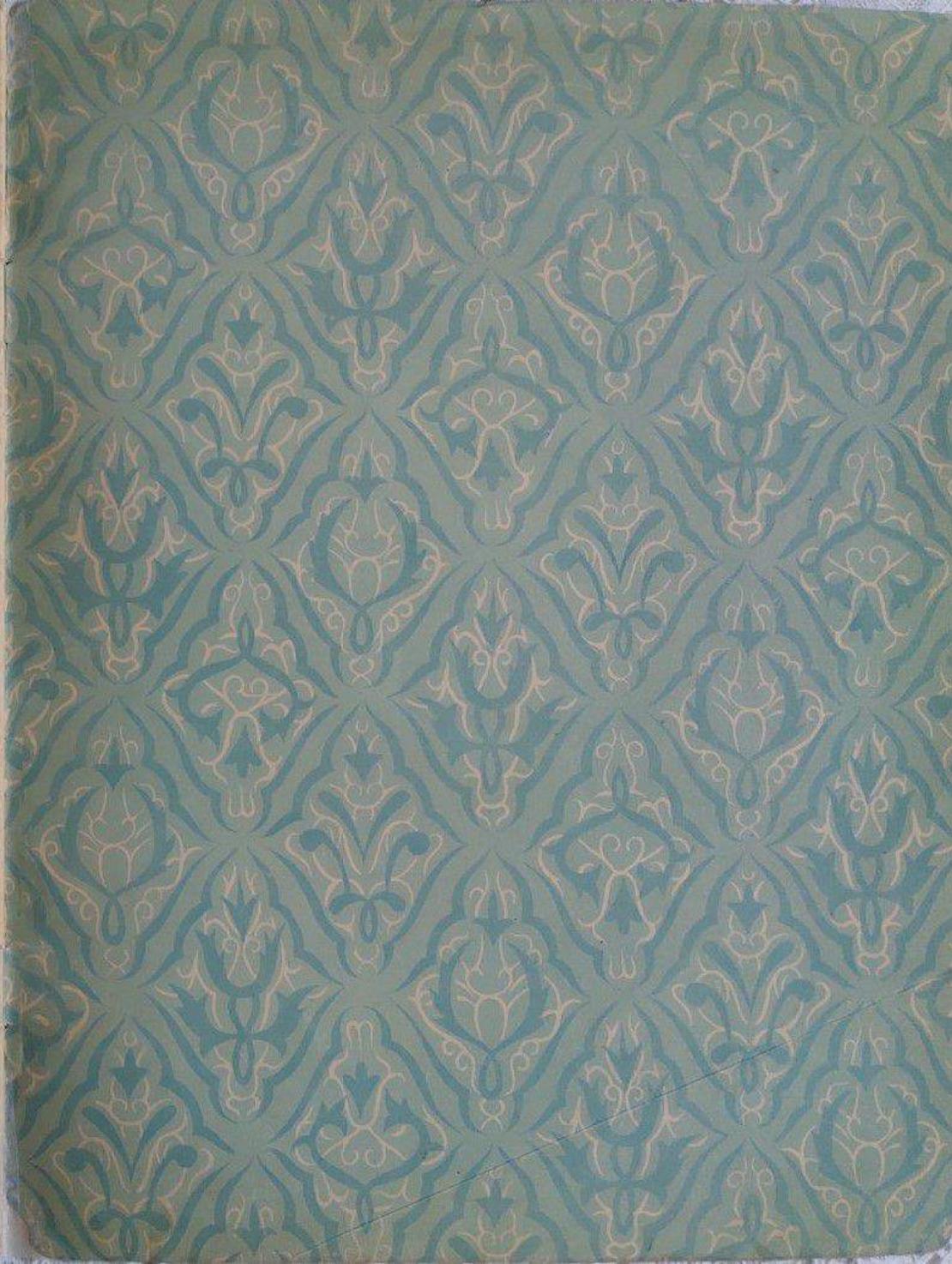
Схопили враз розбійників, руки всім позв'язували й до міста на суд повезли.

А цариця чоловіка на сходах у палаці зустрічає та й каже:

— Вже й не сподівалася тебе живого побачити.

Відпочив цар, поїв, помився, знову своє вбрання царське вдягнув. Вийшов увечері з царицею в сад, сів під кущами троянд. А цариця й каже йому:

— Ну, що ти став би робити, коли б ремесла не зناє? Не допомогло б тобі, що ти цар! Убили б тебе розбійники.

1 крб. 50 коп.

